

LETA NAŠEGA ODRAŠČANJA IN ZORENJA

(OB 50. OBLETNICI MATURE 1961)

**LETA NAŠEGA ODRAŠČANJA IN ZORENJA
(OB 50. OBLETNICI MATURE 1961)**

Stična, 2011

KAJ NAM JE DALA GIMNAZIJA V STIČNI IN KAJ SMO DALI MI

Naša generacija je začela svojo pot v svet znanja leta 1949, ko smo se začeli učiti prvih črk in števil. To je bil je čas po drugi svetovni vojni in izvedeni revoluciji ter čas graditve nove družbe. Bilo je še polno nezaceljenih ran iz druge svetovne vojne in po njej ter strahu, kajti nova oblast se še vedno ni počutila varno. Čeprav smo bili večinoma rojeni v začetku druge svetovne vojne, se nas večina vojne ne spominja, ali pa so naši spomini bolj megleni. Tudi med sošolci se o vojnih dogajanjih nismo pogovarjali. V mojem spominu je ostal le spomin na vojake, katerih sem se bal še po vojni. Vzrok strahu je bil zato, ker so v naše vasi v drugi svetovni vojni prihajali vojaki te ali druge strani, nikoli pa se ni vedelo, koga iz vasi bodo vzeli in ali se bo še vrnil ali ne. Tudi starši nam niso veliko govorili o dogajanjih med vojno, le včasih smo ujeli kakšno besedo, ko so se na tiho pogovarjali z najbližjimi prijatelji. Takrat je veljalo, kot je zapisal dramatik Tone Partljič, « pazi kaj govoriš, sedaj je svoboda ».

Takratni čas je to tudi čas splošnega pomanjkanja, do zaslužka je bilo težko priti, pri kmetih je bila določena obvezna oddaja kmečkih pridelkov, v trgovinah smo lahko kupovali na živilske karte. Spomnim se, da je bilo težko kupiti celo zvezke. Še dobro, da smo nekateri imeli sorodnike v Ameriki, ki so nam pošiljali obleke in tudi razne priboljške.

V času našega šolanja je osnovna šola trajala štiri leta in v nadaljevanju je bila osemletna gimnazija; najprej štiri leta nižje gimnazije in nato štiri leta višje gimnazije. Tako je naša generacija opravila štiriletno osnovno šolo ter šest let gimnazije, nato pa je nastopila reforma šolskega sistema (leta 1958), ki je uvedla osemletno osnovno šolo ter štiriletno gimnazijo. Navedena reforma nas je doletela v šesti gimnaziji, zato smo po končanem šestem letniku gimnazije (višje gimnazije), pristali v tretjem letniku gimnazije. Gimnazija v Stični je bila v tistem času edina srednja šola med Ljubljano in Novim mestom. V srednjo šolo takrat ni šlo toliko osnovnošolcev kot jih gre sedaj. Zato smo bili v našem letniku gimnazije iz širšega okolja Stične in sicer od Žalne do Trebnjega in od Ambrusa do Metnaja. Gimnazijo v Stični smo obiskovali učenci iz različnih osnovnih šol iz tega širšega območja. Zato smo se med seboj tudi slabše poznali, saj smo zjutraj prišli vsak na svoj način v šolo (peš, s kolesom, z

avtobusom ali z vlakom), po šoli pa smo se razšli v različne smeri.

Po socialni strukturi smo dijaki izvirali pretežno iz kmečkih družin ali mešanih kmečko-delavskih družin (več kot dve tretjini), le malo jih je bilo iz uslužbenskih ali čisto delavskih družin. Zaradi nizkih dohodkov družin, iz katerih smo izhajali, je bila za naše nadaljnje šolanje gimnazija v Stični izredno pomembna. Relativna bližina kraja šolanja nam je omogočala, da smo pridobili srednjo izobrazbo, saj nam večini starši ne bi mogli zagotoviti šolanja v Ljubljani.

V času šolskih počitnic je zelo redek od nas šel na morje, večina nas je pomagala staršem pri kmečkih opravilih ali pa smo si preskrbeli kakšen dodaten zaslužek. Za majhen dodaten denar smo nabirali zdravilna zelišča, gobe, pomagali pri sosedih pri kmečkih opravilih, stregli zidarjem, nosili pošto itd.

Ponavadi učenci in dijaki radi ocenjujemo svoje učitelje, le redko pa sami sebe. Kakšni pa smo bili mi takrat? Gotovo smo bili mladostno razigrani in naivno nagajivi, mislim pa, da nikoli zlobni. Gotovo smo mislili, da smo pametnejši in zrelejši, kot pa smo dejansko bili. Pač takšna je vsaka mladost. Vsekakor smo učenje jemali resno, saj smo se zavedali, da si lahko le s tem zagotovimo boljše življenje. Naj ob tem spomnim na oceno našega profesorja dr. Kajetana Gantarja, kot jo je zapisal njegov sin prof. dr. Kajetan Gantar. Dejal je, da čeprav smo v šolo prinašali vonj po kmečkih opravilih, smo bili pridni in prizadevni dijaki. Hvaležen sem dr. Kajetanu Gantarju za tako mnenje, saj je bil do nas razumevajoč in tolerant, čeprav smo si pri njemu marsikaj privoščili. Žal sem šele kasneje spoznal njegovo težko življenjsko pot in preizkušnje. Zato sedaj lažje razumem tudi njegove »slabosti«, saj zaradi svojega prepričanja ni mogel dobiti pravega dela. Zato se ga spominjam z velikim spoštovanjem.

Čeprav matematika in fizika pri dijakih ni najbolj priljubljena, se v tem uvodu spomnim še profesorja matematike in fizike Ivana Pucelja, ki nam je gotovo dajal več kot je bil dolžan po programu. Italijanski pesnik je dejal, da je najboljši tisti učitelj, ki uči malo, zbudi v učencu pa veliko voljo za učenje. Profesor Pucelj nam je gotovo dajal več in nam s tem vzbujal želje po študiju in raziskovanju.

Maturanti s profesorji

Po opravljeni maturi nas je večina odšla na študij na univerzo ali višjo šolo, kar nekaj naših sošolk pa so postale osnovnošolske učiteljice, saj jih je v tistem času zelo primanjkovalo. Polovica nekdanjih maturantov je diplomiralo na raznih fakultetah Univerze v Ljubljani, nekaj jih je dokončalo višje šole oziroma opravilo posebne diferencialne izpite za pridobitev naziva učiteljev razrednega pouka.

Naj zapišem tudi to, da smo na tak ali drugi način pomagali razvoju domačih krajev ali kje druge. Delovali smo na različnih področjih; od dela na odgovornih mestih v politiki in državni upravi do dela v občinskih organih in krajevnih skupnostih, na vodilnih delovnih mestih v gospodarstvu in finančnih institucijah, kot učitelji osnovnih šol do univerze, v kulturnih in športnih organizacijah. Mislim, da je vsak v skladu s svojimi možnostmi prispeval k napredku. Tudi ob odločanju o gradnji novega šolskega centra v Ivančni Gorici smo s svojimi poznanstvi vplivali na odločitev, da je bila odobrena investicija. Takrat je bilo rečeno, »da je šla odločitev o gradnji skozi šivankino uho« in če ne bi bilo osebnega poznanstva, odločitev vsaj takrat še ne bi bila sprejeta.

Dragi mlajši bralec, ko boš prebiral te vrstice in ocenjeval naše šol-

ske in druge življenjske uspehe, nam dovoli, da tudi mi uporabimo besede »takrat so bili drugačni časi«, podobno kot nam vi mladi pogosto odgovarjate, ko vam poskušamo dajati kakšne nauke. Takrat nas večina ni imela denarja, da bi si v odmoru poleg šolske malice privoščili še kavo ali si kaj prižgali. Bili smo veseli, če smo imeli toliko drobiža, da smo si v trgovinici poleg samostana kupili kos kruha namazanega z marmelado. Tudi za učbenike je bilo težko zbrati denar, bili smo včasih tudi brez, kar nismo obešali na veliki zvon. Ni bilo šolskih avtobusov ali kombijev, ki bi nas pripeljali v vsako vas. V šolo smo hodili peš ali se vozili s kolesom tudi po več kot uro daleč po dežju in snegu. Ko smo prišli domov, pa so nas kmečke otroke čakale še druge obveznosti. Takrat starši niso bili zadovoljni in »srečni« le s tem, da bi se njihovi otroci le učili.

Franc Škufca

MATURANTJE 1961

ALOJZ BREGAR, univ. diplomirani biolog, rojen 27. junija 1942 (kmečko poreklo), je obiskoval osnovno šolo na Primskovem, 3. razrede nižje gimnazije v Gabrovki, ter nato gimnazijo v Stični. Študij je nadaljeval na Biotehnični fakulteti Univerze v Ljubljani, kjer je tudi diplomiral.

Celotno svojo poklicno kariero je bil profesor biologije na Ekonomski šoli v Novem mestu, kjer je bil tudi zelo dejaven na izvenšolskih dejavnosti dijakov. Veliko pa se ukvarja tudi s fotografijo.

JAROSLAVA BUBENIČEK por. ZUPET, je osnovno šolo obiskovala v Stični. Šolanje je nadaljevala na nižji in višji gimnaziji oz. kasneje gimnaziji v Stični, kjer je tudi maturirala.

JANEZ DREMELJ, predmetni učitelj zgodovine, zemljepisa in telesne vzgoje, rojen 12. februarja 1942 (kmečkega porekla), je obiskoval osnovno šolo v Višnji gori, gimnazijo pa v Stični. Po maturi na Gimnaziji v Stični je študiral na Višji pedagoški šoli, kjer je pridobil naziv predmetni učitelj zgodovine, zemljepisa in telesne vzgoje. Poučeval je na osnovni šoli v Višnji gori, Videm – Dobrepolje in Škofljica. Na vseh teh šolah je vodil tudi interesne dejavnosti šah, atletika in roket.

Zelo aktivno je deloval tudi v športnih dejavnostih izven šole. Bil je mednarodni atletski sodnik, državni šahovski sodnik ter nogometni trener (NK Partizan Mala Loka, NK Grosuplje) in rokometu RK Polž Višnja gora) ter funkcionar pri NK Grosuplje (predsednik in član OIS-a) ter pri RK Polž Višnja gora (predsednik).

VIDA ERJAVEC, vzgojiteljica, rojena 12. junija 1942 (uslužbenska ga porekla), je obiskovala osnovno šolo v Višnji gori, gimnazijo pa v Stični. Po maturi na Gimnaziji v Stični je nadaljevala šolanje na Vzgojiteljski šoli.

CVETA GLOBOKAR por. PASAR, učiteljica razrednega pouka, rojena 23. septembra 1942 (kmečko poreklo), osnovno šolo in dva razreda nižje gimnazije je obiskovala na Krki, nato pa gimnazijo v Stični. Po opravljeni maturi je opravila diferencialne izpite iz pedagoških predmetov na učiteljskišči v Ljubljani in pridobila strokovni naziv učitelj razrednega pouka.

Poučevala je v Osnovni šoli Stična ter podružničnih šolah v Ambrusu in Krki.

ANA KASTELIC, univ. dipl. profesor zgodovine in geografije, rojena 23. januarja 1941 (kmečkega porekla), je obiskovala 4. razrede osnovne šole v Hrastovem dolu ter nižjo gimnazijo v Šentvidu in gimnazijo v Stični. Nato je študirala in diplomirala je na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Po končanem šolanju je obiskovala številne seminarje doma in v Avstriji.

Zaposlena je bila kot profesor zgodovine na Kamniški gimnaziji (1965 do 1979) ter kot višja svetovalka za zgodovino na Zavodu za šolstvo RS (1979 do 1998).

Pripravila je učbeniško gradivo za zgodovino za 6. razred osnovne šole, opravila recenzentstvo učbenikov za zgodovino ter bila članica republiške maturitetne komisije za zgodovino.

ANDREJ KOŠAK, inženir živilske tehnologije, rojen 13. maj 1942 (kmečkega porekla), je obiskoval osnovno šolo v Šentvidu pri Stični in nato gimnazijo v Stični. Po maturi je študiral na Agronomski fa-

kulteti Univerze v Ljubljani.

Po končanem študiju se je zaposlil v podjetju ŽITO Ljubljana, leta 1969 je bil imenovan za direktorja delovne enote Žito – Notranjska na Vrhniki. Vodil je združevanje pekarske dejavnosti na Notranjskem in leta 1975 postal direktor Vrhniške pekarnice. S kakovostnimi izdelki je uveljavil je blagovno znamko »Vrhniški kruh in Pekarno Vrhnika«.

Za svoje delo je prejel številna priznanja: priznanje leta 2002 »naj osebnost Notranjske«, ter priznanje Gospodarske zbornice Slovenije za urejeno delovno okolje, zlata priznanje za odlično kakovost izdelkov in druga priznanja.

MARJAN KOTAR, univ. dipl. pravnik, rojen 12. avgusta 1942 (kmečko poreklo), osnovno šolo ter nižjo gimnazijo je obiskoval v Šentvidu pri Stični, višjo gimnazijo oziroma gimnazijo pa v Stični. Študiral je na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani, kjer je tudi diplomiral.

V svoji poklicni karieri je deloval kot sodnik, bil je član predsedstva SZDL Jugoslavije, pomočnik republiškega sekretarja za pravosodje in nazadnje je notar Grosupljem.

Poleg svojih poklicnih obveznosti se je veliko ukvarjal tudi s kulturnimi dejavnostmi, bil pa je tudi predsednik tabora pevskih zborov Slovenije v Šentvidu.

MILAN LAMPRET, univ. diplomirani inženir elektrotehnike, rojen 2. oktobra 1942 (uslužbenko poreklo) in umrl 6. junija 1989, osnovno šolo je obiskoval v Stični, prav tako pa nižjo in višjo gimnazijo oziroma gimnazijo v Stični, kjer je maturiral. Študiral je na Fakulteti za elektrotehniko Univerze v Ljubljani, kjer je tudi diplomiral.

Zaposlil se je v TOZD-u Elektra Ljubljana kot projektant inženir in vodil številne projekte. Kasneje je postal vodja konzuma na skupnih službah Elektro Ljubljana. Njegovo nadaljno uspešno kariero pa je prekinila težka bolezen.

Po preselitvi nazaj v domači kraj je veliko deloval v krajeni skupnosti, kjer je bil njen predsednik. Vodil je gradbeni odbor za izgradnjo kulturne dvorane, vendar žal njene otvoritve ni dočakal.

IRMA MIRTič por. JANČAR, učiteljica, rojena 9. feb. 1941 (kmečkega porekla), je obiskovala osnovno šolo v Ajdovcu ter gimnazijo v Stični. Po dokončani gimnaziji je končala učiteljske v Ljubljani.

Zaposlena je bila v različnih osnovnih šolah, svojo kariero pa je uspešno končala v Osnovni šoli Pirniče.

Po upokojitvi piše v revije za otroke (Ciciban, Kekec, Zmajček). Izdala je tudi več knjig in sicer: Tonka z gore, Sledi, Polž na verigi ter Zmaji iz našega mesta.

AMALIJA NOVLJAN por. ŽITNIK, univ. diplomirani sociolog, rojena 21. novembra 1941 (uslužbenko poreklo), osnovno šolo je obiskovala v Višnji gori ter nato gimnazijo v Stični. Šolanje oziroma študij je nadaljevala na Višji šoli za socialne delavce in Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani, kjer je tudi diplomirala.

Najprej se je zaposlila na Občini Grosuplje, nato pa je vseskozi delovala na področju zdravstva. Tako je delala na Republiškem sekretariatu za zdravstvo in socialno varstvo, Ministrstvu za zdravstvo (bila je republiški podsekretar), Zdravstveni skupnosti Slovenije in nazadnje na Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije.

ANTON PIŠKUR, univ. diplomirani inženir gozdarstva, rojen 17. februarja 1943 v Višnji gori (delavsko-kmečko poreklo), umrl 23. novembra 2009, osnovno šolo je obiskoval v Višnji gori ter nato gimnazijo v Stični. Šolanje je nadaljeval na Biotehnični fakulteti Univerze v Ljubljani, kjer je tudi diplomiral na oddelku za gozdarstvo.

Njegova prva zaposlitev je bila v Kočevski reki, kjer je bil tehnični vodja, nato je bil direktor LIK –ŽAGA in nato v Gozdnem gospodarstvu Kočevje. V zadnji četrtini svoje delovne aktivnosti je ustanovil podjetje Transport – gradnje, kjer je bil njegov direktor. Poleg službenih obveznosti je bil zelo aktiven tudi v kraju svojega bivanja. Bil je občinski svetnik v občini Kočevje in član lovske družine. Prizadeval si je za napredek kraja, kjer je živel, podpiral je šport, društvene aktivnosti, naredil veliko zastojkarskih del in se razdal za soljudi.

JANEZ PUŠLJAR, univ. diplomirani pravnik, rojen 25. septembra 1941, umrl 6. novembra 1998 (uslužbenko poreklo), je obiskoval osnovno šolo in gimnazijo v Stični. Po končani gimnaziji je študiral in diplomiral na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani.

Zaposlen je bil kot sodnik za prekrške na Občini Grosuplje, kasneje pri podjetju varnost v Ljubljani.

ANA PUŠL por. TODOROVIC, univ. dipl. profesor, rojena 26. julija 1942 (uslužbenko poreklo), je obiskovala osnovno šolo ter gimnazijo v Stični. Po končani gimnaziji je diplomirala na Biotehnični fakulteti v Ljubljani.

ANA ROGELJ, dr. dentalne medicine, rojena 7. julija 1941 (kmečko poreklo), je obiskovala osnovno šolo in 3. razrede nižje gimnazije v Trebnjem, nato pa en razred nižje in višjo gimnazijo v Stični, kjer je tudi maturirala. Študirala je na Višji stomatološki šoli v Mariboru in nato na Medicinski fakulteti - oddelek za stomatologijo Univerze v Ljubljani, kjer je tudi diplomirala.

Zaposlena je bila v Zdravstvenem domu Trebnje kot vodja zobozdravstvene službe.

URŠULA ŠEME, predmetna učiteljica slovenščine, rojena 21. oktobra 1942 v Stični (kmečko poreklo), osnovno šolo ter gimnazijo je obiskovala v Stični. Po opravljeni maturi na Gimnaziji v Stični je nadaljevala šolanje na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, kjer je dokončala višješolski študij.

Bila je deset let zaposlena kot knjižničarka v Kadetski šoli v Tacnu, nato pa je živela s svojo bolno sestro na Metnaju pri Stični. Sedaj deluje v Angelinem domu v Ljubljani, kjer gospodinji za člane te družbe ter materinsko skrbi za deklico Ano z Downovim sindromom.

FRANC ŠKUFGA, mag. poslovno organizacijskih znanosti in univ. diplomirani ekonomist, rojen 15. julija 1942 na Velikih Vrheh pri Muljavi (kmečko poreklo), je osnovno šolo in dva razreda nižje gimnazije obiskoval na Krki, nato pa gimnazijo v Stični. Po opravljeni maturi je nadaljeval šolanje na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani, kjer je diplomiral na zavarovalnem oddelku. Prejel je Prešernovo nagrado za študente. Postdiplomski študij je nadaljeval

na Ekonomski fakulteti iz poslovno – organizacijskih znanosti, kjer je magistriral.

Bil je zaposlen na Republiškem zavodu za socialno zavarovanje (vodja financ), Republiškem sekretariatu za finance (republiški podsekretar, kjer je vodil davčno službo), Republiškem komiteju za delo (namestnik predsednika) ter skoraj petnajst let v Zavarovalnici Triglav (član posloводства in član uprave).

Poleg zaposlitve je kot višji predavatelj deset let predaval na Višji upravni šoli davčne predmete, predaval organizacijo zavarovalnic na podiplomskem študiju zavarovalnih financ na Ekonomski fakulteti, napisal dve monografiji o zavarovalništvu (Zavarovalstvo na Slovenskem, Zavarovalništvo na Slovenskem), napisal priročnik o vodenju poslovnih knjig za samostojne dejavnosti, sodeloval pri izdaji komentarjev nekaj zakonov ter napisal članke o zavarovalništvu za Enciklopedijo Slovenije. Bil je član upravnih odborov (Republiški zavod za socialno zavarovanje, Združenje delodajalcev Slovenije), namestnik predsednika in predsednik upravnega odbora v Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije, član nadzornega sveta Slovenske investicijske bank ter predsednik oziroma namestnik predsednika nadzornega sveta Nove Kreditne banke Maribor.

JOŽEFA ŠUŠTERŠIČ por. DEMIROVIĆ, učiteljica, rojena 22. septembra 1943, umrla 25. marca 2001 (kmečkega porekla), osnovno šolo je obiskovala na Krki ter nato gimnazijo v Stični. Po opravljeni maturi se je zaposlila ter se izobraževala na pedagoškem področju.

Poučevala je na osnovni šoli na Krki in v Višnji gori, nato pa je bila vzgojiteljica v vrtcu Hansa Christiana Andersena v Ljubljani.

ŠTEFAN VIDMAR, univ. diplomirani ekonomist, rojen 26. decembra 1941, umrl 12. septembra 2008 (kmečko-gostilniške poreklo), je obiskoval osnovno šolo v Ambrusu ter gimnazijo v Stični. Po srednji šoli je študiral na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani, ob delu pa je študiral in diplomiral na Ekonomsko - poslovni fakulteti Univerze v Mariboru.

Zaposlen je bil kot analitik v finančnem oddelku Republiškega zavoda za socialno zavarovanje in nato v špediterski dejavnosti. Nazadnje je delal v firmi Viator - primestni promet.

IVANKA ZAMAN por. ZAJEC, učiteljica za matematiko in fiziko, rojena 19. november 1941 (delavsko- kmečko poreklo), je obiskovala osnovno šolo in gimnazijo v Stični kjer je maturirala. Po maturi je nadaljevala šolanje na Višji pedagoški šoli v Ljubljani, smer matematika - fizika.

Vsa svoja delovna leta je poučevala na osnovnih šolah kot učiteljica matematike in fizike: Grosuplje, Vipava in Nova Gorica. Na svojem strokovnem področju je dosegla strokovni naziv mentorica in kasneje svetovalka. V Novi Gorici je bila vodja aktivna učiteljev matematike in fizike.

ZOFIJA ZRIMŠEK por. ROGELJ, učiteljica razrednega pouka, rojena 2. julija 1942 (kmečko poreklo), osnovno šolo ter dva razreda nižje gimnazije je obiskovala na Krki in dva razreda nižje gimnazije na Grosuplju. Višjo gimnazijo oziroma gimnazijo pa je obiskovala v Stični, kjer je tudi maturirala.

Po končani maturi je opravljala diferencialne izpite iz pedagoških predmetov na učiteljski in si s tem pridobila naziv učiteljica razrednega pouka. Tako se ji je uresničila njena velika želja, da je bila učiteljica. Poučevala je v več osnovnih šolah nekdanje občine Grosuplje, kar 22. let pa je vodila osnovni šoli v Zagradcu in Žalni.

Poleg poklicnih obveznosti se je delovala v kulturnih organizacijah v domačem kraju in v krajih učiteljevanja. Bila pa je tudi vodja folklornih skupin.

Franč Škufca

Maturanti 1961

»TO JE DOBRA ŠOLA«

Junija 1961 se je končalo. Z maturo, zrelostnim izpitom. Vsa štiri gimnazijska leta sem pričakoval, da mi bo zrasla brada, da se mi bo pogled zresnil, da bom po tem dogodku spremenil pogled na svet in tudi svet. Tak vtis in pričakovanja sem dobil, ko sem gledal slike maturantov starejših ali še predvojnih generacij. Nič od tega. Še vedno sem bil star 19 let, poln negotovosti in spoštovanja pred prihodnostjo. Če bi danes primerjal življenje z nastankom romana, bi rekel da je bila matura tisti del, ko dozori neka ideja, knjiga pa se nam še vedno piše. Žal, ne več vsem.

Moja matura je bila samo konec nekega začetka in začetek drugega konca. V življenju jih je več.

Začetek pa je segal v leto 1957. Končal sem šolanje na nižji gimnaziji v Šentvidu ter se odločil za nadaljevanje šolanja na višji gimnaziji v Stični. (1) Nekaj je k tej odločitvi prispevalo spričevalo, še več bližina šole, ki je od Šentvida pri Stični oddaljena dobre štiri kilometre, največ pa dejstvo da bo šolanje brez večjih stroškov ter da

bom doma na kmetiji po potrebi staršem v pomoč.

Nevednež, kakršen sem bil, sem za prve informacije o gimnaziji zaprosil Andreja Košaka, ki je obiskoval nižjo gimnazijo v Stični. Izčrpno in z velikim spoštovanjem do šole, profesorjev, strogega ravnatelja, me je poučil kako naj se prijavim.

Gimnazija je bila takrat v stiškem samostanu. Že sama stavba v katero si vstopil je vzbujala spoštovanje. Prošnjo za sprejem na gimnazijo sem oddal ravnatelju Mirku Ledru. Bil je visok človek, strogega in prodornega pogleda. Pogledal je prošnjo, priloženo spričevalo, mi povedal da bom o datumu sprejemnih izpitov prejel pismeno obvestilo.

Sprejemni izpiti - rekli so jim tudi mala matura - so bili med desetim in petnajstim junijem 1957. Sam jih ocenjujem kot zelo zahtevne. Obsegali so preizkus znanja iz slovenskega, nemškega jezika in matematike. Tako pismeno, kot ustno. Takrat smo se tudi prvič srečali z bodočimi profesorji, Cilko Žagar, dr. Kajetanom Gantarjem in Janjo Logar.

Po uspešno opravljenih sprejemnih izpiti smo se ponovno srečali jeseni v 5. letniku višje gimnazije. Bilo nas je 28, razred je bil v drugi etaži samostana, takoj za ravnateljevim stanovanjem. Za razrednika je bila določena prof. Cilka Žagar.

Bili smo iz različnih koncev Dolenjske: iz Trebnjega, Primskovega, Šentvida, Malih Pec, Krke, Vrhov, Višnje gore, Ambrusa. Nekateri smo hodili v šolo peš - npr. Ana Kastelic je prehodila vsak dan do šole in domov najmanj 15 km, drugi so se vozili s kolesom, avtobusom ali vlakom. Z vlakom se je do Ivančne gorice pripeljala tudi večina profesorjev. Voznemu redu železnic je bil prirejen tudi šolski urnik, tako da se je pouk pričel šele ob pol deveti uri.

Profesorji. Že bežen pogled na seznam v gimnaziji službujočih profesorjev pove, da zaposlitev na stiški gimnaziji ni bila njihova ambicija. Stiška gimnazija je bila šola, v katero so bili nameščeni profesorji, ki niso bili blizu takratni politični eliti, nekateri so preveč odkrito kazali svoje nazorsko prepričanje, nekaterim je bila služba v Stični samo nujna prehodna inčasna zaposlitev Zato je bilo vsako

šolsko leto veliko kadrovskih sprememb. Nekateri profesorji so poučevali na gimnaziji samo po eno leto, nekateri še manj. Temu je botrovala tudi stalna bojazen, da bodo takratni oblastniki gimnazijo ukinili, kar se je kasneje, k sreči samo za eno leto, tudi uresničilo.

Pa vendar. Prof. Cilka Žagar nas je kot razredničarka spremljala vsa štiri leta. Verjetno je edina, ki je stiški gimnaziji posvetila vse svoje aktivno življenje. Doma je bila iz Šentvida in kot domačinki ji je bilo težje uveljaviti avtoriteto. Priznam, da takrat tega nismo razumeli.

Žal tudi nismo vedeli za krivice, ki so se zgodile dr. Kajetanu Gantarju, sicer profesorju slovenskega jezika. Zaradi zamer oblasti, materinega jezika sploh ni smel poučevati in tudi služba na stiški gimnaziji mu je bila dodeljena kot neke vrste milost, po desetih letih odsotnosti od pedagoškega dela. Načeto zdravje, storjene krivice, so mu onemogočale, da bi prenesel svoje znanje na nas. Težko mu je dela tudi vsakdanje pešačenje od postaje do Stične in nazaj, zato ga je skoraj vsak dan kdo od dijakov, ki so imeli kolo, naložil na »štan-go« in ga zapeljal do postaje. Tako tudi naš France Škufca.

Na celjskem gradu 1959

Po končanem 5. razredu gimnazije so odšli prof. Logarjeva, prof. Zwoelfova in prof. Weber, naslednje šolsko leto pa prišli prof. Ivan Pucelj, matematik in fizik, prof. Dašan Mauer, zgodovinar in geograf ter Tatjana Brunsteiner, ki je poučevala kemijo in biologijo.

Posebej moram omeniti prof. Ivana Puclja, takrat še mladega in zelo razgledanega pedagoga, ki je znal približati matematične formule in skrivnosti fizičnih zakonov, hkrati pa je v učno snov vpletel veliko stvari, ki niso bile v programu, marsikomu pa so prišle prav v nadaljevanju študija.

Opazovanje sončnega mrka 1961

Ne morem mimo prof. Dušana Mauerja, ki je bil vsako učno uro brezhibno pripravljen, v zamero mu morda štejem samo, da je upošteval le tisto znanje, katerega osnova so bili zapiski njegovih predavanj. Sicer pa smo bili mnogo več profesorskega samoljubja deležni kasneje na fakultetah. Bil je tudi zelo veren mož. Spomnim se, da je v času Velikonočnih praznikov prišel, vedno v lepi modri obleki, s kravato in v rumenih nogavicah. Nekoč mi je oponesel da sem »rusofil«, vendar kasneje ko sem pri njem vzel temo za maturitetno nalogo ta očitek uravnovešil s pripombo, da sem pri nalogi uporabil premalo marksističnih virov.

Kar se politike tiče, lahko rečem da je bila gimnazija v tistih časih povsem apolitična. Nobenih delovnih mladinskih brigad ni bilo, profesorji so bili previdno nevtralni, večina dijakov je bila po svojem poreklu prej prikrit nasprotnik, kot pristaš takratne politike. Na šoli je sicer delovala mladinska organizacija, v katero smo bili v petem letniku gimnazije sprejeti vsi dijaki, razen Štefana Fortune. Kar nekaj nas je sodelovalo v gimnazijskem pevskem zboru, ki je predstavljal gimnazijo na raznih prireditvah in tekmovanjih. Nekajkrat letno smo se udeležili plesnih prireditev, ki so bile z dovoljenjem ravnateljice, v največji učilnici, nad mostom. Skoraj vse sošolke so bile večje plesnih figur, fantje pa smo z redkimi izjemami nerodno in sramežljivo čakali, na morebitno priliko, ko so izbirale dame.

Zanimivost našega letnika je tudi, da se med fanti in dekleti ni razvilo nobeno razmerje, ki bi presegalo normalne prijateljske vezi. Bilo je sicer nekaj skritih upov, izraženih s kakšno vrtnico, lepo hruško, ki se je kot slučajno znašla v klopi občudovane osebe, vendar nič resnejšega.

Nasploh lahko rečem, da so bila vsa štiri leta gimnazije, kar se pedagoškega dela tiče dobra priprava za študij. Nobenih skušnjav ni bilo, nobenih gostiln, res je, da tudi denarja ne. Za mamila takrat nismo vedeli, edino Tone Piškur je kdaj pa kdaj prižgal »svaljčico«, kot smo rekli cigareti. Ne spomnim se, da bi kdo od sošolcev šprical pouk. Tudi če ni bil pripravljen. Mislim da je bilo v nas vgrajena neka moralna vrednota, povezana s spoznanjem in tveganjem da dobiš takšno oceno kakršno si s svojim delom in prizadevanjem zaslužil.

V letu 1958 nas je presenetila šolska reforma, ki je ukinila nekdanjo nižjo gimnazijo ter jo pripojila k osemletni osnovni šoli, višja gimnazija pa je postala samo gimnazija. tako da smo po končanem šestem letniku gimnazije v šolskem letu 1958/59 »padli« v tretji letnik gimnazije.

In dočakali maturo. Tudi ta je bila po novih predpisih. Razdeljena je bila na pismeni del iz slovenskega jezika, z izbirnim predmetom iz katerega smo izdelali nalogo ter jo na ustnem izpitu tudi zagovarjali. S tem je takratna oblast v primerjavi z obsegom prejšnje, ali sedanje mature, zanesljivo znižala kriterij znanja, verjetno iz razloga, da je omogočila večji vpis na višje in visoke šole.

Čisto malo je manjkalo, da ne bi smel opravljati mature. Dan, ko smo pisali nalogo iz slovenskega jezika je bil vroč zgodnji poletni dan. Na pismeni del sem zato prišel oblečen v pisani srajci in ponošenih žametnih hlačah. Nevede sem, s tem kršil pravila obnašanja, saj so bili vsi sošolci praznje oblečeni, v oblekah in kravatah. Ko sem oddal pismeno nalogo, me je prof. Žagarjeva poklicala in opozorila na malomaren odnos do šole ter izpitne komisije, pri kateri je morala posredovati, da me niso poslali domov. Na ustni del mature sem seveda prišel dogodku primerno oblečen, tako, da se je vse srečno izteklo.

Izlet v Peko pri Borovnici

Sledil je samo še maturantski izlet, s tritedenskim potepanjem po nekdanji Jugoslaviji. Še sedaj ne vem, kako smo zbrali toliko denarja, da smo plačali vse stroške potovanja. Vodila nas je razredničarka Cilka Žagar. Potovali smo preko Sarajeva, Dobrovnika, do Boke Kotorske, nazaj do Splita, izlet zaključili na Plitvicah in se nato razšli vsak po svoje.

Z ladjo po Jadranu

Lahko rečem, da sem na gimnazijska leta hitro pozabil. Tudi razmišljal nisem, kaj vse mi je dala srednja šola v štirih letih. Da pa je nekaj veljala, me je v prvem letniku Pravne fakultete opozoril prof. dr. Stojan Pretnar. Ko je podpisoval moj indeks, me je pogledal in rekel: »Vi ste pa hodili v gimnazijo v Stično«. Na moj pritrdilen odgovor je odvrnil: »To je dobra šola«.

Marjan Kotar

Kje je tisti čas,
ko sem bil pramenolas poet,
ko sem nosil v rožnih ustih cvet
in je kot cekin zvenel moj glas?

Balantič

NAŠA RAZREDNIČARKA

V parku smo se radovedno ogledovali. Od daleč smo občudovali dijake višjih razredov in spoštljivo hodili v primerni razdalji okrog njih. Želeli smo samo to, da bi bili tudi mi čim prej taki kot oni, da bi prišli čim prej do znanja in do svojega poklica.

Tedaj so prišli v park naši strogi profesorji. Njihovi obrazi so izražali resnost in strah.

Končno je zadonel glas strogega ravnatelja Mirka Ledra:

»Razredničarka petega razreda je tovarišica Cilka Žagar.«

Zagledali smo jo. Mlada profesorica, z modro rutko na glavi, zavezano nazaj, se nam je približala in se nasmejala. S svojo preprostostjo in prijaznostjo, z domačim naglasom in iskrenostjo, nam je bila takoj blizu. Bili smo njeni prvi in številnim generacijam za nami nismo nikoli dopustili, da bi bili še bolj njeni.

CILKA ŽAGAR, profesorica slovenskega jezika, je svoje življenje posvetila gimnaziji in svojim dijakom. Poučevala je in vzgajala. Pomagala je vzljubiti in negovati materin jezik, s preprostimi besedami je odstirala literarne junake, nas bogatila v ustvarjanju in lepoti jezika. Z njeno pomočjo smo pisali in sodelovali pri šolskem glasilu Iskrice, nastopali na proslavah in prireditvah

Popeljala nas je na prvi šolski ples, čeprav nas je bilo sram pred drugimi višjimi razredi. Marjan in Andrej sta pobegnila domov, ostali pa smo se stisnili ob steno in čakali, kaj se bo zgodilo. Rajgelj je zaigral na harmoniko. Plesalci višjih razredov so zaplesali. Potem nas je razredničarka uredila v pare in hočeš, nočeš, smo morali na parket.

5. razred višje gimnazije

Njena najljubša dejavnost je bil pevski zbor. Pri pevskem zboru smo nastopali vsi, tudi tisti, ki niso imeli posluha. Kaj zato! Samo, da je glasno pel in poslušal pevovodjo Cilko. Najbolj huda je bila ne tiste dijake, ki niso hoteli peti v pevskem zboru. Še pri slovenskem jeziku se je to poznalo. Svoj zbor je popeljala po vsej Sloveniji in bila sila ponosna na naše dolenjske glasove. Odkrivala je glasbene talente in jih spodbujala. Z zborom smo tekmovali na Razstavišču v Ljubljani in v Ribnici.

Svoj zbor je popeljala na izlet v Vrsno, kjer smo prepevali Gregorčiču.

Na vseh prireditvah in proslavah je sodelovala z zborom in recitacijami. In ni minilo popoldne, da ne bi imeli kakšne vaje. To smo godrnjali, ampak ni nič pomagalo. Vztrajala je, dokler ni šlo vse brezhibno.

Na neki proslavi v Ivančni Gorici je zbor tako »fušal«, da je ravnatelj Leder zagrnil zaveso in morali smo zapeti še enkrat. To nas je bilo sram in še slišali smo jih povrhu!

Cilka Žagar s pevskim zborom

Naša razredničarka je razumela našo mladost in vse spodrsrljaje in napake je pripisovala nerodnim, vihravim letom. Fantom je celo oprostila, čeprav jih je dobila, ko so metali punce »na ploh«. Žal, danes je ni več med nami, pa tako bi ji še enkrat radi rekli, da jo imamo radi.

Irma Mirtič, Jančar

SPOMINI

Mesarji so bili dobrega srca

Iz Višnje Gore smo prihajali z vlakom: Malči Novljan, Vida Erjavec, Tone Piškur in jaz. Bili smo dobri sošolci. Po končanem pouku smo ostali v razredu. Največkrat se nas je polotila huda lakota. Za kosilo v šolski kuhinji nismo imeli denarja, zato smo zbrali denar za štruco kruha. Kupit ga je šel Tone, ampak jo je skoraj polovico pojedel do šole. Ne morem povedati, kako smo si zaželeli salame, denarja pa nismo imeli. Kdo bo šel v mesarijo prosit salamo? Žrebali smo. Seveda je žreb določil mene.

Vsa nesrečna sem obstala v mesnici pred pultom. Na kavljih so vi-sele lepe, debele salame. Nekaj časa sem jih poželjivo gledala in po-žirala sline. Mladi mesar me je pogledal in vprašal:

»Kaj bi pa ti rada deklica?« Povesila sem oči in rekla:

»Salamo bi, a«

»Pojdi v pisarno po listek, pa jo boš dobila!« me je prehitel, preden sem povedala do konca. Res sem odšla ven, za vogal in malo poča-kala. Potem sem se vrnila in rekla, da ni nikogar v pisarni. Mesar me je gledal in gledal, potem je pogledal salame.

»Tako smo lačni, prosim, dajte nam malo salame,« sem prosila. Me-sarju sem se zasmilila. Obrnil se je in izpod pulta potegnil velik kos salame.

»Na, saj vem, da ste lačni. Dober tek!« je še dejal in odšel iz mesnice. Dobro sem vedela, da je odstopil svojo malico.

»Hvala!« sem zašepetala in stekla ven.

Prijateljska srečanja s patri

Morda si kdo težko predstavlja sožitje med patri in dijaki v naših časih. Ne rečem, da je bilo včasih kaj narobe in so se pritoževali, v bistvu pa so se med nami pletla prijateljstva in zaupanje. Razumeli so nas, nam bili pripravljeni pomagati, tolažiti in svetovati.

Naše glasilo PRVA ISKRA in pater Marijan

Prav lepe spomine imam na šolsko glasilo Prva iskra. V začetku smo svoje prispevke pisali skrivaj, jih objavljali pod psevdonimom, končno pa smo zbrali toliko volje in poguma, da smo se podpisovali s pravimi imeni.

Ko so bili prispevki zbrani, smo jih prebrali skupaj, največkrat pa sem jih odnesla v samostan, da jih je pregledal in popravil še pa-ter Marijan, to je Groznikov Rafko iz Višnje Gore. Navadno smo se dobili v zakristiji. Vedno nam je prinesel hruške in nam prijateljsko svetoval. Ker sem pisala pesmi, mi je nekoč dejal: Prepisal sem ti na list nekaj Balantičevih pesmi. Beri jih in se uči od njega!« (Takrat je bil Balantič prepovedan.).

Naslednja pesem je nastala, ko je najbolj »divjala« petošolska ljubezen. Objavljena je bila v šolskem glasilu PRVA ISKRA, števil. 1, letnik 1957/58

Popravlil mi jo je pater Marijan.

Objavljene so bile še: Izgubljeni maj, Ljubim te in Trpiš z menoj.

Slovo

Med množico ljudi si se izgubil.
Odšel si, nisi me poljubil,
roko mi nisi dal v slovo.
Povedal nisi, kam odhajaš in zakaj.
Da rekel bi mi vsaj:
»Oprosti mi in zbogom.«

Odšel si tih in mrk.
Ne vem zakaj in kam.
A zdelo se mi je, da te je sram
ljubezni moje.

Oprosti, ljubim te.
Srce je krivo, nisem kriva jaz.
Saj mine, mine vse,
morda i to ljubezen ugasne čas.

V tej številki so objavljeni še prispevki:

Nada Leder: Partizanska balada

Fani Erjavec: Večerne impresije, Civilni pogreb, Srečali sta se najini poti, Blodnje

Štefan Erjavec: Gaber, Jesenska noč

Povabilo na razstavo

Kdo ne pozna slikarja, patra Gabrijela Stupico? Tih, miren in globoko pronicljiv umetnik. Spoštovali smo ga in včasih smo ga celo zalotili na samostanskem vrtu, kako je zatopljeno ustvarjal. Mi smo ga opazo-vali skozi okno in ga šepetaje občudovali. Sošolec Milan Lampret mu je nekoč povedal, da smo njegovi občudovalci in da si močno želimo ogledati njegove slike. Pater Gabrijel nam je v njihovi sprejemnici res pripravil nekaj slik na ogled. Od takrat naprej smo bili njegovi stalni obiskovalci in njegove razstave so bile vedno bolj bogate. Naše sreča-nje z njim je bilo nekaj najlepšega in tudi on nas je imel rad.

Pijača patra Simona

Vsako pomlad, ko je bilo kurilne sezone konec, ko so zelene peči po razredih spet bile samo za okras, so pripeljali drva na samostansko dvorišče. To so bila metrska polena, ki jih je bilo treba še razžagati. Tedaj smo stopili vsi v akcijo. Na urniku sploh ni bilo več telovadbe, ampak nošenje in skladanje drv. Pomladansko sonce je že močno pripekalo in vroče je bilo, da smo si brisali prepotena čela. Žejni smo bili in samo gledali smo, kako bi prišli do vode.

To je opazil tudi pater Simon Ašič. Verjetno nas je gledal skozi okno. Po parku se je z vedrom v roki pritihotapil do prvega velikega kupa drv. Postavil je vedro z zajemalko na tla in pokimal najbližjim dijakom. On se je diskretno umaknil. Seveda je bilo vedro kmalu prazno. Kakšna pijača je to bila, ne vem. Morda čaj, morda sok ali pa kakšna njegova zdravilna mešanica.

Velika ponev gospe Bubenček

Naša sošolka Jarši je stanovala nad mesarijo. Tam so imeli začasne sobice tudi nekateri profesorji iz Ljubljane.

Z vso hvaležnostjo se spominjam gospe Bubenček. Imela je veliko srce, pridne roke in dobro je kuhala. Imela pa je tudi ogromno ponev, v kateri je večkrat skuhala kosilo za Jaršine sošolke. Povabila nas je na segedin golaž ali na sirove štruklje z drobtinicami.

Stala je ob štedilniku in nas opazovala, kako s slastjo praznimo krožnike. Lahko rečem, da je bila prava mama za vse lačne dijake in profesorje.

Irma Mirtič, Jančar

NAŠA SREČANJA

Po končani gimnaziji smo si obljubili, da se bomo vsakih pet let srečali, obudili spomine na mlada leta ter izmenjali izkušnje.

Besedo smo več ali manj držali ter se redno udeleževali naših srečanj. Žal vsakih pet let za vedno pogrešimo kakšnega sošolca.

Leta 1966 smo se srečali v gostilni Strah na Škofljici;

Leta 1971 smo se srečali v gostilni Kirn v Preserjah;

Leta 1976 smo se srečali v gostilni Pri Mari v Kamniku pod Krimom;

Leta 1981 smo se srečali v gostilni v Radomljah;

Leta 1986 smo se srečali v gostilni Kos v Ivančni gorici;

Leta 1991 smo se srečali v gostilni Štorovje, Selo pri Radohovi vasi;

Leta 1996 smo se srečali v gostilni Krjavelj v Ivančni gorici;

Leta 2001 smo se srečali v gostilni Obrščak na Muljavi;

Leta 2006 smo se srečali v samostanu Stična, in Obolnem;

Marjan Kotar

Srečanje na Obolnem 2006

V trenutku, ko si slaboten, ko ti je tesno pri srcu,
je nadvse pomembno, če srečaš človeka,
ki te razume, ki ne vpije nate,
ki ti ne pridiga, marveč te dvigne
in zna potolažiti

(Phil Bosmans)

SPOMIN NA GIMNAZIJSKA LETA

Dragi sošolci, v nekem trenutku septembra 1957 ste vstopili v moje življenje. Vstopnico v peti razred stiške gimnazije smo takrat dobili z malo maturo. Prišli smo iz različnih krajev, zelo širokega območja, med Trebnjem, Temenico, Ambrusom in Višnjo goro. Do takrat se med seboj večinoma nismo poznali. Bili smo skromni, tihi, v » hišo znanja smo hodili kar peš, tudi po več kilometrov daleč. Nekateri od doma, drugi od železniške postaje s čimer smo krepili tudi fizično kondicijo.

Gimnazijski čas je bil-vsaj zame- najlepši čas. Čeprav iz različnih krajev, smo se povezali in delovali kot dobra oddelčna skupnost. Zato je bila zaslužna tudi razredničarka prof. Cilka Žagar. Bili smo si naklonjeni, razumevajoči, vedno pripravljeni prisluhniti tegobam drugega.

To je bil čas našega odraščanja, čas iskanja samega sebe, čas dozorevanja in osebne rasti. Bil je tudi čas prve ustvarjalnosti. Le koliko mladostniških pesmi za gimnazijsko glasilo »Iskre«, je nastalo. Mladi, polni energije, smo se pridno učili in si bogatili temeljno znanje. Res nismo bili marljivi kot mravljice, vendar lahko rečem, da smo bili dovolj uspešni.

Bili smo potrpežljivi. Nismo se hudovali, ko nas je šolska reforma leta 1958/59 vrgla iz 6. razreda v 3. razred gimnazije. Nismo se jezili, ko je namesto mature, postal končni preizkus zrelosti zaključni izpit s seminarsko nalogo, čeprav nas je to prikrajšalo za izkušnje, ki smo jih potrebovali pri nadaljnjem študiju.

Od takrat, ko smo zapustili gimnazijske klopi je preteklo petdeset let, vendar spomini niso obledeli.

Zahvala razredničarki

Naši medsebojni odnosi- glede na sedanji čas- so bili dobri. Ne spomnim se, da bi kdo povzdignil glas nad sošolcem. Spoštovali smo pravila, drug drugega in profesorje. Mislim da smo bili generacija, ki v vseh štirih letih ni prislužila nobenega ukora.

Dragi sošolci, dragi profesorji, vsak izmed vas mi je s svojim ravnanjem in izkušnjami daroval del bogastva, ki ga nosim v sebi. Hvala za trenutke, ki sem jih preživela z vami. Hvala za svetlobo vaši razprtih dlani.

Ana Kastelic

IZLET PO »JUGI«

Ne morem verjeti, da mineva 50 let od naše mature. Kako čas beži.

Rada se spomnim našega izleta po bivši Jugoslaviji. Zame je bilo, kot da grem v Ameriko.

V Dubrovniku

Prenočili smo v Zadru in še sedaj, po toliko letih se mi prikaže pred oči lučka, ki se premika sredi noči, po sobi. Gledam in gledam- glej zlomka- Cilka hodi od postelje do postelje in preverja, če je vsak na svojem mestu.

Še sedaj se nasmehnem ob tem spominu. O, kako so bili to lepi časi.

Anica Todorović

VARNOSTNA RAZDALJA

V četrtem razredu nižje gimnazije sem, kakor vedno, hitela v šolo. Nasproti mi je prišla prof. Anica Gabrijel. Spodobno sem pozdravila: »Dober dan« Profesorica me je ustavila in avtoritativno ukazala: »Stopi pet korakov nazaj«

Ubogala sem, nakar je profesorica pogledala na uro in rekla: »niše devet. Do devetih se pozdravlja z dobro jutro«.

Lekcijo sem si zapomnila za vse življenje. Še sedaj pogledam na uro, da ugotovim čas pravičnega pozdrava.

V tretjem razredu gimnazije sem med glavnim odmorom na vso moč tekla domov, kjer me je čakalo kosilo. Doma sem bila namreč v neposredni bližini šole.

Na pragu vhodnih vrat sem se z vso silo zaletela v prof. Ivana Puclja in za las je manjkalo, da ga nisem podrla. Odrevenela sem od strahu, vsa zmedena zajecljala. Oprostite«.

Posledic ni bilo.

Urška Šeme

DRUGA LJUBEZEN

Moja prva ljubezen me je prevzela, ko mi je bilo pet let. Za bodočega moža sem si izbrala Lampretovega Milana. Če pa bi umrl, sem si zagotovila rezervo, v osebi Korletovega Franceta. Toliko o prvi ljubezni.

In sedaj o drugi. Ne spomnim se natančno, ali je bila petošolska, zanesljivo je bila srednješolska.

Opazila sem, da me sošolec Lojze Bregar nekam postrani pogleduje. Za menoj je sedel Štefan Fortuna, ki me je na vsem lepem butnil v hrbet. Ozrla sem se in on mi je obzirno bleknil: »Urška, ali veš, da je Bregar zaljubljen vate?«

Razmišljala sem, kaj naj storim. Če ga bom samo gledala, ne bo nič od tega. Najbolje bo, da počakam, da Lojze stori prvi korak. Nobenega koraka ni bilo.

Ponoči, namesto da bi spala, sem pisala zaljubljene pesmice. Delala se

zakonske načrte. Na primer, če ga bom, Lojzeta namreč, kdaj užalila, bom pokleknila predenj ter ga milo prosila odpuščanja, vedno bom skrbela da bo imel oprane nogavice...

Za spomin na mojo drugo ljubezen imam tudi nekaj dokazov. To so fotografije, ki dokazujejo, da sva oba, tudi zares, obstajala.

Kar pa se sedanjega stanja tiče, bi bila že trikrat vdova, če bi vse moje ljubezni vodile v zakonski stan.

Urška Šeme

MALA LJUBEZEN

Palčku vseč je morska deklica.
Zlatih las, veselo se smehlja.
Ljubezen greje, svetlo oči žare,
od sreče vroče njuno je srce.

Lokvanj bel iz temnih je globin,
prinesel morski deklici v spomin.
A v maju ji prinese šopek rož;
spominčice-ko bo že velik mož

Urška Šeme

LEPOTNA LESTVICA

Kot kakšna devalvirana valuta so iz sedme gimnazije padli v tretjo. V tem letu so fantje točkovali sošolke po lepotni lestvici od 1- 10. Lepa Irma je seveda dosegla vseh deset točk. Začuda sem jih prav toliko, dosegla tudi jaz.

Vsa zaprepadena sem izdabila: Joj, Irma, kako sem postala tako lepa, da imam toliko točk, kot ti.

Ona pa je ostala skromna in mi je ponižno odvrnila: »Ali pa jaz tako-grda«

Urška Šeme

LEPOTA V LETIH

Še leto mi manjka do 70-letnice življenja, da ne rečem starost.

Imam živo punčko Ano, ki je nisem rodila, ampak mi jo je pred dvajsetimi leti prinesel Miklavž. Ana spada med lučke, kar pomeni po medicinsko-Dawnov sindrom; z dodatno diagnozo tetralogija Fallot.

Ana je pravi zaklad, hiša bi izgubila pomen, če je ne bi napolnjeval ta sonček. Pred kratkim mi je zaupala: »Mami, veš, danes sem ponoči sanjala.«

»Kaj si sanjala?«

»Da je prišla mama Angelca k meni, me prijela za roko in me peljala v grad. Tam je bil na prestolu gospod Bog. Veš, pa to ni bil grad. To so bila nebesa.«

»Kako veš, da so bila nebesa?«

»Ker so bili angelčki tam. Pa Jezus je bil tam. Prišel je k meni, me objel in stisnil k sebi.«

»Ali je bila Marija tudi tam?«

»Tudi Marija je bila tam.«

»Kakšna pa je bila?«

»Taka, lepa kot ti.«

Kot izgleda sem ob 50. obletnici mature še vedno lepa.

Spominjam se, da nam je psiholog na fakulteti, dr. Toličič, dejal, da se otroku njegova mama zdi najlepša na svetu. Tudi naša mama, je bila najlepša pod soncem.

Hvaležna sem lučki Ani, da me ima res rada. Tudi jaz mislim, da vsaj v njenih oče, pa tudi v mojem srcu drži, da sem njena mamica. Na kratko rečeno, se temu reče: več prejemaš, kot daješ. In to osrečuje, bolj kot vsaka diploma ali doktorat.

Urška Šeme

KAJ MI PRIDE NAJPREJ NA MISEL OB BESEDAH: GIMNAZIJA STIČNA

Železniška postaja Višnja gora, (takrat se mi je zdela primerno velika), pisk izza ovinka, črn vlak, vonj po premogu, če je sreča ima kaj zamude, kar pomeni krajšo prvo uro, ali še bolje, da ura kar odpade, vagoni z lesenimi klopmi, kamor se butnejo torbe, hihitanje, skrivnostni pogovori v dvoje, troje, o šoli, o več in boljšem znanju ne preveč, raje se kosamo v domiselčnosti o večji iznajdljivosti v tem kako lažje priti skozi, kako uspešno preplonkati naloge in prelisičiti profesorje, v skupini več velja tisti, ki se v tem najbolje znajde. Vloga nekaj tistih, ki redno delajo domače naloge in to pravilno, je nekako v naprej določena: nalogo narediti in jo pravočasno prinesli v šolo, da je ravno dovolj časa, da jo prepišemo. To je vendar pravica vseh lenuhov, ali tistih, ki ne znajo. Zadovoljni oboji, vendar manj prijetno, ko se začne spraševanje, šolske naloge... Nekako se je treba znajti in ob tistih nekaj res marljivih in bistrih, smo se »prišlepali« še tisti, ki teh vrtilin nismo imeli.

Železniška postaja Ivančna gorica: izstop, pogled, ali so profesorji ustrezno pogrupirani, ali morda kateri manka, kar bi lahko pomenilo da bo npr. matematika odpadla. Pripelje še trebanjski vlak in pot pod noge. Cesta v Stično je posuta z gorim šodrom, da komaj najdemo ob strani del gladke površine, da skoraj v gosjem redu odkorakamo proti stiškemu stamostanu.

Samostan, monumentalni objekt, naša šola. Ravnatelj, po pravilu mrk in strog, ko povzdigne glas, obstaneš in ni ti do šale. Njegova žena, pravo nasprotje, dobra, skoraj materinska. Mrzle zime, premočeni čevlji, lončene peči, toplo je le v bližini, če se prisloniš, zasmodiš obleko.

Telovadnica; tek, skok čez kozo, profesor skrbno in s pravšnjim prijemom ulovi dekleta, da pri preskoku ne pride do nesreče.

Pri pouku telovadbe

Pomlad: zadiši po sveže obdelani zemlji iz samostanskega vrta, iz mlekarne za cerkvijo po mleku in siru, iz mlina po sveži moki, iz mesarije tam zadaj po slastni salami, ure biologije v naravi na sončnem pobočju nad samostanom, zvončki, trobentice in še mnogo kaj za obvezni herbarij, hoja na postajo za potokom, koliko izzivov, prisrukknjena šepetanja, pisemca, male skrivnosti... Ve se kdo skače čez jarek, kjer je most!

Šolski odmori: odmori, najdragocenejši trenutki, vse je v gibanju, vreščanje, smeh, sklanjanje skozi okno, procesije od sanitarij, promenada, Bog daj da bi te opazil kdo iz višjega razreda, da bi videl prav tistega v rdeči trenerki, z modrimi očmi, črnim kravzljem...

Matura: kot so počele generacije pred nami in se torej tudi za nas spodobi, se je treba za maturo pripraviti, se učiti v miru, ne pa zapravljati čas v vožnjo z vlakom; prava rešitev je v najemu stanovanja v »Gradičku«, kjer pa se ob določenih pogojih in skušnjavah vse dobre namere »sfižijo«. Nato starši ukrepajo: punca domov, tako bo bolje za šolo, zdravje in mir v hiši.

Maturantski ples: koliko skrbi, obleka, čevlji, frizura, plesalec, bom dovolj lepa, velika napetost, pričakovanje in trema.

Zahvala ravnatelju Mirku Ledru

Maturantski izlet: s kančkom domišljije, bi vsak, vsaj malo literarno več, lahko napisal zanimivo zgodbo. V njej bi imel lahko kar vsak od nas svoje mesto in vlogo. Vsi smo pritajeno gojili podobna hrepenenja, pričakovanja, snovali načrte, ki so bili lahko vsak dan tudi drugačni, zagotovo pa ni bilo nobene računice, preigravanja in zavisti. Imeli smo le polno, prepolno telo in dušo žlahtne mladosti, mislili smo da tega ne more biti nikoli konec.

Draga sošolka, sošolec, ne zameri mi. Zavestno sem napisana nametano prav tisto, kar mi je trenutno prišlo na misel ob spominu na gimnazijska leta. Tudi ne bi kazalo polemizirati o tem, kaj je bilo prav ali drugače, kot je zapisano. Vsak izmed nas ima pravico gojiti svoja občutja, svoje spomine, kot jih je osebno doživljal.

Srečna in vesela sem, da sem del te skupine, del tega kar nas je povezovalo, bilo lepo in bo ostalo zapisano globoko v mojem srcu in me bogatilo do konca.

Malči Novljan Žitnik

ZAMERA

Bilo je v šestem letniku višje gimnazije. Zadnja ura kemije. Vstopila je profesorica. Bila je mlada, čedna, vendar tisti dan vidno slabe volje. Andrej, s katerim sva sedela, mi je polglasno rekel: »Pustil jo je.« Profesorica je to slišala, pristopila k njemu in z mu z vidnim ogorčenjem dala vedeti, da se bosta o tem pogovorila v naslednjem šolskem letu. Naslednje šolsko leto smo se spet srečali. Prva ura kemije je minila povsem normalno. Pri drugi uri pa je profesorica že od vrat, ne da bi pogledala v redovalnico zaklicala: »Košak!« Niti na misel mu ni prišlo, da bo vprašan že drugo uro. Ocena nezadostno.

Tretja ura kemije. Spet kar od vrat: »Košak!« Da bi bil kdo vprašan dvakrat zaporedoma je skoraj nemogoče. Torej drugič nezadostno.

Tretja ura kemije. Spet Košak. Snovi še ni bilo veliko, računal je da bo spet vprašan, znanje je bilo solidno.

Četrta ura kemije. Ponovno Košak. Vsi verjetnostni računi so odpovedali in Andrej spet ni bil pripravljen.

Od takrat dalje je bil Andrej še večkrat vprašan, toda nikoli več nepripravljen. Po končani gimnaziji se je vpisal na Biotehniško fakulteto, kjer je kemija pomemben selekcijski predmet. Znanje, ki ga je pridobil v gimnaziji, mu je prišlo zelo prav.

RADIO

Sošolec Janez je prinesel v šolo tranzistor, takrat pravo bogastvo.

Med dvanajsto in eno uro so bile na sporedu domače viže, Avseniki, Kovači, Beneški fantje, skratka goveja muzika, bi temu rekli danes. Skovali smo načrt, kako bi med poukom poslušali radio.

Pod oknom učilnice so bili zabiti žebli, po katerih se je nekdaj vzpenjala trta. Na žebelj smo obesili tranzistor naravnali postajo in poslušali. Bila je ura zgodovine in prav veselo je bilo. Prof. Dušan Mauer je nekajkrat

sumljivo pogledal proti oknu od koder so prihajale melodije. Postalo je že nevarno, da bo stopil k oknu in pogledal kaj je.

Situacijo je rešil Andrej, ki mi je, ker sem sedel prav pri oknu, na glas rekel: «Daj že enkrat zapri tisto okno!» Seveda ga nisem zaprl, pač pa le priprl, tako da je bilo slišati kot zvoki da prihajajo iz ravnateljevega stanovanja, ki je bilo poleg naše učilnice.

NESREČA

Bilo je takoj po opravljeni maturi. Isti dan zvečer smo v največjem razredu, nad mostom organizirali razredni ples z malo zakusko. V sosednjem razredu smo skuhali hrenovke, klobase, za pijačo je poskrbel Tone.

Med zabavo si je Janez zaželel malo prigrizka ter šel v »okrepčevalnico«. Vrata je pustil odprta, ko je na svojo grozo opazil da po hodniku, proti njemu prihaja ravnatelj, prof. Leder. Janez se je hotel izogniti srečanju s strogim ravnateljem, za katerega smo imeli vtis, da je v službi tudi kadar je na dopustu. Odprl je okno, in stopil na nadzidek pod oknom ter se prijel za žeblje, ki so bili zabiti v steni. Seveda je ravnatelj, kot dober gospodar, opazil da je okno odprto. Pristopil je in ga trdno zaprl, tako, da je Janez ostal zunaj. Nekaj časa se je še držal, nato so prsti popustili in padel je nekaj metrov globoko v samostanski vrt. K sreči razen bušk in bolečin drugih posledic ni bilo.

Marjan Kotar

KAKO SI POLEPŠATI JESEN ŽIVLJENJA

Večina sošolcev in sošolk bo verjetno obujalo spomine na zanimive dogodke iz časov dijaških in študijskih let. Jaz pa bom opisala, kako si olepšaš življenje, ko odideš v »penzijo».

Plesi v folklornem društvu so mi bili všeč že v času študija v Ljubljani. A kaj ko nisem imela te sreče, da bi živela v Ljubljani, kajti ta dejavnost se je odvijala v večernih urah, ko sem jaz morala na vlak in domov.

Po končanem študiju sem se takoj zaposlila, sledila je družina, otroci, gradnja hiše,.....in misli o folklori so se razblinile.

Ko sem se upokojila, pa sem zopet pomislila, da bi lahko kaj postorila na tej dejavnosti. Kolegica iz šole, ki je bila takrat v Upravnem odboru Univerze za tretje življenjsko obdobje Nova Gorica (UNITRI), me je hitro postavila na realna tla. Rekla mi je, da folklor na Goriškem nima tradicije, pa tudi mentorjev za to dejavnost ni bilo, čeprav so bili na Tolminskem in Bovškem zelo dejavni na tem področju. Za nekaj časa sem potisnila te misli v kot.

Ob prazniku 1. maja na festivalu narodno-zabavne glasbe v Podnanosu na Vipavskem pa sem spoznala folklorno skupino iz Vipave. Bila sem zelo presenečena, saj sem tudi sama službovala v Vipavi, ampak takrat o tej dejavnosti ni bilo ne duha ne sluha.

Izrabila sem priliko in stopila v stik z mentorico, če bi bila pripravljena sodelovati tudi v Novi Gorici. Ni bila najbolj navdušena zaradi razdalje. Čez počitnice pa je navdušenje splahnelo.

Zadnji dve leti sem se znašla v UO UNITRI-ja. Ko si tam »pri koritu« pa imaš malo več besede pri snovanju novih dejavnosti društva.

Kocka je padla lani, ko sem se kot članica UO udeležila zaključne prireditve univerze za tretje življenjsko obdobje Most iz Ajdovščine. Tam me je zelo navdušil nastop folklorne skupine, ki je nastop prikazal v sposojenih oblekah Vipavskih folkloristov. Zelo sem bila presenečena, kaj vse so se naučili v enem letu delovanja. V razgovoru z njihovo mentorico sem videla priložnost tudi za začetek folklorne v našem društvu v Novi Gorici. Mentorica nam je bila pripravljena pomagati.

Pred vpisom v š.l.20010/11, sem jo poklicala, kako je z dogovorjenim sodelovanjem. Povedala mi je, da čaka na operacijo kolka. Takoj je zopet vse padlo v vodo.

V UO so mi svetovali, naj povprašam mentorico folklorne skupine Gatrož iz Nove Gorice g. Marijo Kapušin- novomeščanko, ki zadnja leta živi v Novi Gorici. Tja se je prisožila. Bila je za sodelovanje in prvič smo na univerzi razpisali tudi krožek folklorne.

Po pregledu vpisanih slušateljev, je sledil nov »tuš«. Prijavila sta se sta le dva para, kljub zanimanju ostalih. Vendar nismo obupali. V novembrskem obvestilu smo slušatelje ponovno pozvali k vpisu v folklorni kro-

žek. Na sestanku z animatorji so me vprašali. "Pa imate plesalce-moške namreč?" Jaz pa sem jim odvrnila: Ne čakaj princa na belem konju pri teh letih, če boste čakale njih, ste lahko samo še doma za štedilnikom.

Potem se je pa kar "vsulo". Že konec novembra smo začeli pridno vaditi in sedaj nas ta krožek obiskuje 28 članov.

Nič ni pomembno, so pari ali ne, mi se na tej dejavnosti zabavamo, posebno, kadar v živo zaigra na frajtonarco muzikant Luka.

Sedaj pridno vadimo, da bomo znanje pokazali na naši zaključni prireditvi konec maja. V novembru 2011-ob 20. letnici društva UNITRI-ja, pa bomo tudi javno nastopili na prireditvi, ki jo bomo pripravili za občinstvo.

Naj še povem, da v okviru tega društva že 10 let obiskujem krožek Družabnih plesov, kjer se učimo standarde in latino plese. Trenutno se najbolj zabavamo in uživamo ob vročih ritmih salse. Prva leta sem plesala z Gregorjem, sedaj, ko se je naveličal, pa plešem z drugimi plesalci ali plesalkami.

Ob sobotah ali nedeljah pa skupaj z možem poiščeva vse veselice in sagre daleč naokoli, da se zavrtiva v plesnih ritmih.

Ivanka Zajec

ODŠLI SO

Bili so naši sošolci, prijatelji, ki se jim je življenjska zgodba prezgodaj končala.

Milan Lampret, roj. 02.10.1942. Klicali smo ga Mik. Družina je živela v neposredni bližini šole., zato je v razred pritekel tik pred začetkom pouka. In nam povzročal probleme. Bil je nadarjen za fiziko in matematiko, zato je domače naloge naredil za šalo. Edina rešitev za »plonkarje« je bila, da je nekdo od nas k njemu, po zvezek za domače naloge. Po končani gimnaziji je končal študij na Fakulteti za elektrotehniko. Zaposlil se je v podjetju Elektro Ljubljana, vodil številne projekte, pri

tem pa nesebično pomagal vsakemu ki je potreboval pomoč, za pridobitev soglasij. Leta 1982 je bil imenovan za vodjo konzuma na skupnih službah Elektro Ljubljana, leta 1986 se je z družino preselil v Stično, kjer sta z ženo Jožico zgradila novo hišo. Nadaljnjo kariero mu je preprečila prezgodnja smrt. Mnogo prezgodaj smo se od njega poslovili 06.06.1989.

Joža Šušteršič, por. Demirovič, roj. 22.09.1943, doma s Krke. Po končani gimnaziji se je zaposlila kot vzgojiteljica na Krki in pozneje kot učiteljica v Višnji gori. Zaradi gmotnih razmer ni mogla nadaljevati študija. Po poroki se je preselila v Ljubljano, kjer se je ponovno zaposlila kot vzgojiteljica v vrtcu. Po težki in neozdravljivi bolezni je odšla od nas 25.03.2001.

Janez Pušljar, tudi eden izmed nas, ki mu je prezgodnja smrt preprečila, da bi napisal spomine na gimnazijska leta. Bil je edinec, ki je med vojno izgubil očeta. Sprejeli smo ga v naš letnik v šolskem letu 1958/59. poznali smo ga kot občutljivega, včasih nepredvidljivega sošolca, ki je kakšno stvar hitro zameril in prav tako hitro odpustil. Po končani gimnaziji je nadaljeval študij na Pravni fakulteti v Ljubljani. Zaposlil se je v upravi takratne občine Grosuplje, kjer je bil med drugim imenovan tudi za Občinskega sodnika za prekrške. Kasneje je bil do upokojitve zaposlen pri podjetju Varnost v Ljubljani.

Štefan Vidmar, doma iz Ambrusa, kjer je tudi pokopan. Bil je skromen, tih, skoraj neopazen. Po končani gimnaziji je nadaljeval šolanje na Ekonomski fakulteti v Ljubljani, šolanje pa zaključil na Univerzi v Mariboru. Zaposlen je bil med drugim v Koteks Tobusu in do upokojitve pri Merkatorju v Ljubljani. Umrli je 12.09.2009.

Anton Piškur, med nami verjetno najbolj podjeten. Doma iz Višnje gore, tipičen Višnjan. Po končani gimnaziji je končal Biotehniško fakulteto in se kot gozdarski inženir zaposlil v Kočevski Reki. Bil je tudi direktor GG Kočevje, kasneje je postal samostojni podjetnik, ki se je ukvarjal predvsem z gradnjo cest. Veliko časa dela in energije je vlagal tudi izboljšanje življenjskih razmer v okolici Kočevja, bil član različnih društev, v katerih je dokazoval svojo ustvarjalnost. Od njega smo se poslovili 23.11.2009 v Dolgi vasi pri Kočevju.

France Škufca, Malči Novljan Žitnik

DELOVNI DAN OB 50. OBLETNICI MATURE

Dobimo se v soboto 4. junija 2011.

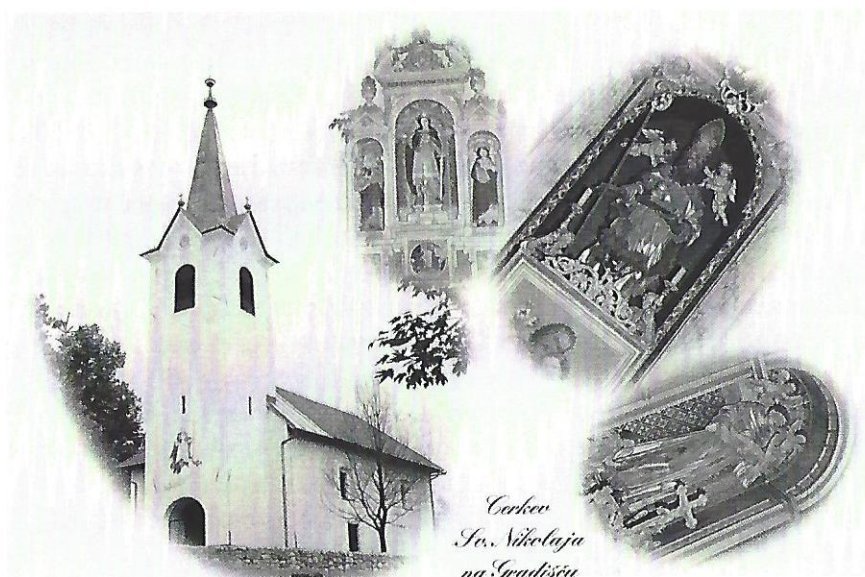
Ob devetih prihod v Ivančno gorico. Dobimo se v bifeju pri železniški postaji, nasproti občine.

Ob desetih, sprejem pri ravnatelju gimnazije Stična, g. Milanu Jevnikarju.

Sledi ogled Etnološkega muzeja NOSE na Bojanjem vrhu.

V samostanu Stična si bomo privoščili čaj patra Ašiča.

Približno ob 15. uri se bomo peš povzpeli na Gradišče in si ogledali cerkvico sv. Nikolaja od koder je lep razgled na dober del naše domovine.

Gradišče nad Stično

Zadnji postanek bomo imeli na Pristavi, s kosilom pri kmečkem turizmu Okorn.

Andrej Košak

Uredili:

Marjan Kotar
Franc Škufca
Irma Jančar
Malči Žitnik
Andrej Košak

Založil:

Marjan Kotar

Fotografije iz zasebnih zbirk

Na naslovni strani:

Stiški samostan, v ospredju trakt gimnazije Stična -
Slika iz razglednice

Naklada: 60 izvodov

Tiskarna: Partner graf d.o.o., Grosuplje

